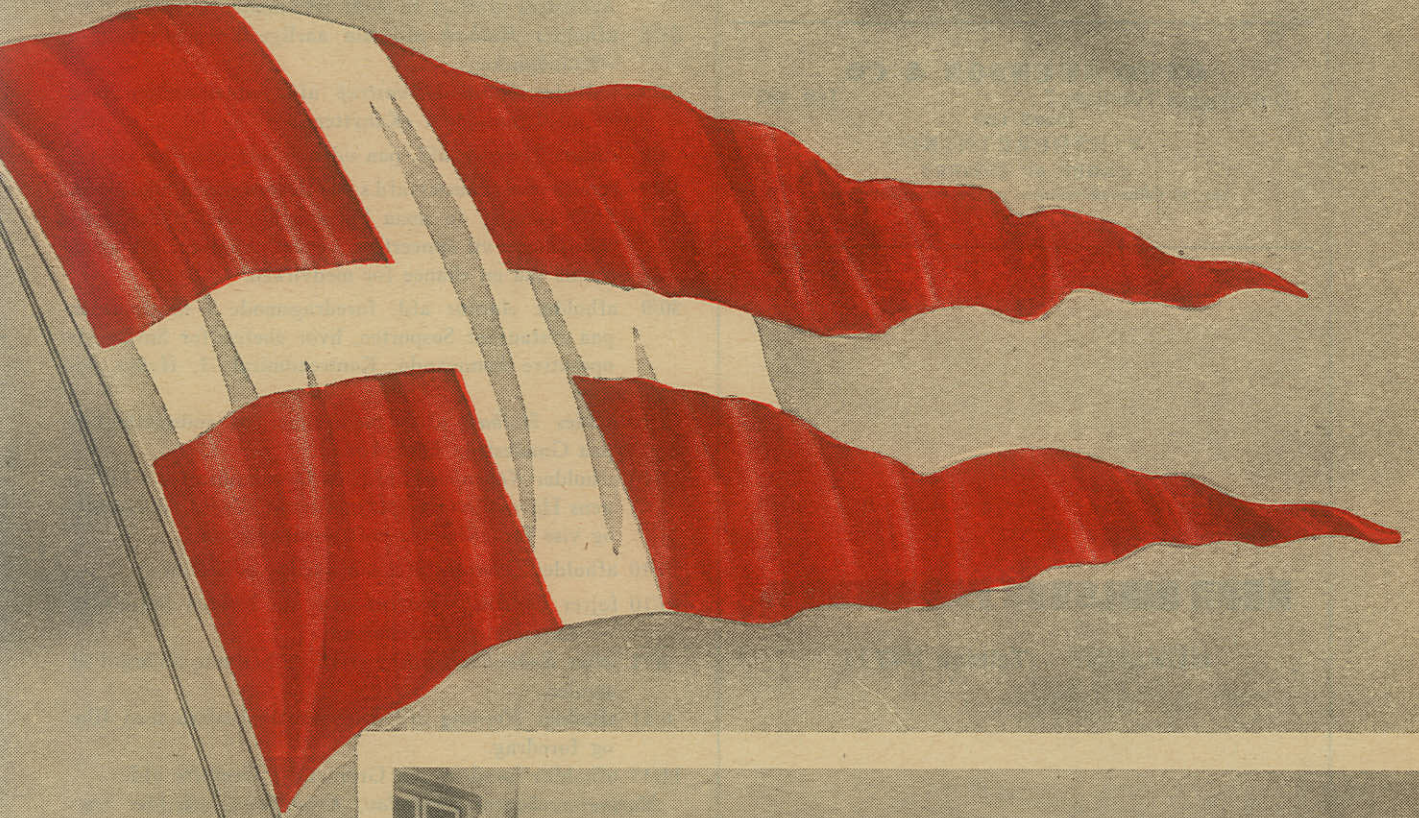

UNDER DANNEBROG

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte 3 - Aug.
52. aarg. - 1965

Fastelavnsbaadens togt gennem Randers' gader 1888

Maleri af A. Rasmussen, en gammel Helgolandsveteran fra Randers.
(se teksten side 12)

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en gros
Nørregade 28 . København K

^A/_s **Em. Z. Svitzers**
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

HEDE NIELSENS FABRIKER %

HORSENS - Telefon 2 47 11

Højgaard & Schultz ^A/_s

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N

J. Chr. Andersen OST

VIMMELSKAFTET 41 . TLF. 1345 - 14345

Marineforeningens Kalender

- 8/8 Fregatskydning i *Roskilde* afd.
16/8 indbyder *Marineforeningens Skyttelav, København, Københavns afd.s* medlemmer til fregatskydning og kegleaften i Forsvarsbrødrenes Hus, Gothersgade 137, kl. 1900 — der udsendes ikke anden meddelelse, men opfordres kraftigt til godt fremmøde.
21/8 afholder *Holbæk* afd. sin årlige Fregatskydning i »Strandparken«.
2/9 indleder *Glostrup/Taastrup* afd. vintersæsonen med et medlemsmøde i »Kahytten«.
4/9 drager *Herning* afd. paa udflugt »ud i det blaa —«.
15/9 samles *Københavns afd.s* medlemmer med damer kl. 1930 i en af de smaa haver i Pileallé. Afdelingens musikkorps vil koncertere, og evt. amatører vil ogsaa kunne faa en chance for medvirken.
30/9 afholder *Aarhus* afd. foredragsmøde i Marinestuen paa restaurant Søsporten, hvor chefen for Søværnets operative kommando, Kontreadmiral *A. Helms*, vil tale.
2/10 mødes *Holbæk* afd.s medlemmer til rødspættegilde paa Gundestrup Færgetro.
7/10 afholder *Københavns afd.* en Grønlandsaften i »Kongens Have«, hvor Kaptajnløjtnant *Pløger* vil fortælle og vise farvefilm fra vort nordligste amt.
13/10 afholder *Gentofte* afd. sin årlige pakkefest.
16/10 fejrer *Glostrup/Taastrup* afd. sin 20-aars fødselsdag — nærmere vil fremkomme.
3/11 løber *Københavns afd.s* store og berømte andespil af stablen.
6/11 afholder *Herning* afd. kammeratskabsaften med film og foredrag.
11/11 afholdes foredrag om Grønland i *Gentofte* afd.
Marineforeningens Skyttelav, København, afholder træningsskydning: 7/9 - 21/9 - 5/10 - 19/10 - 2/11.

Verdens mest trafikerede kaj

Mon ikke verdens mest trafikerede kaj er beliggende i Sønderjylland, spørger Dansk Toldtidende i sit januar-nr. og tænker her paa Kollund anlægsmole. Denne ejes af Staten (Tolddepartementet) og administreres af Toldgrænsekorpset. Molen har kun 51 meter kaj, men blev alligevel i finansaaet 1963—64 anløbet af 22.200 skibe med ialt 3.521.300 passagerer. Det er disse enorme tal, der faar Toldtidende til at gætte paa, at det i forhold til kajens længde er den kajstrækning i verden, der har flest skibsanløb.

Molen blev bygget af Staten i 1922 efter genforeningen for at samle skibstrafikken fra Tyskland til Danmark ved et bestemt fortoldningssted. I tyskertiden fandtes der langs hele den sønderjyske kyst adskillige anløbsbroer, der blev benyttet til den indenrigske trafik. Da Kollund mole efter genforeningen blev bygget, tabte alle disse broer imidlertid deres betydning.

Da fjordvejen i 1932 blev bygget, og da samtidig valuta-centralen kom, mistede ogsaa molen sin trafikale betydning. I 1953 blev sejladsen paa molen dog atter genoptaget med udflugtsrejser til Flensborg. I 1958 begyndte indkøbsrejserne at florere, idet tyskerne nu kunne købe smør meget billigere i Danmark. Senere kom saa det afgiftsfrie salg af tobaksvarer, som satte yderligere skub i sejladserne.

Og saa i dag: 22.200 anløb med 3.521.300 passagerer paa 51 meter kaj — imponerende tal.

Københavns Havneblad

Marineforeningens Sendemandsmøde i Randers

9. maj 1965

Der var stillet store forventninger til aarets Sendemandsmøde, som *Randers* afd. havde paataget sig at arrangere paa Helgolandsdagen 9/5 — og de blev ikke gjort til skamme. De gæve »Randrusianere« havde sat alle sejl til — og det blev ogsaa et vellykket møde med god tilslutning.

Om lørdagen var afd. vært for Hovedbestyrelsen ved en middag i den nyindrettede Marinestue hos *P. Smed*, og allerede der kunne man mærke Sendemændenes begejstring ved atter at samles.

Ved den kammeratlige sammenkomst i Haandværker- og Industriforeningen var der glæde og feststemning, og det store arrangement blev udmærket afviklet under afd.s-formanden, *Schytte Hansens* myndige ledelse.

Ved busturen for damerne søndag formiddag blev der meget galant overrakt smaa buketter og godteposer, en opmærksomhed, som damerne værdsatte meget. Trods regnbyger blev den smukke tur gennemført paa udmærket maade, medens sendemændene var samlet til aarsmøde.

Efter flaghejsningen afsendtes telegrafisk hilsen til æresformanden og chefen for Søværnet, hvorpaa forhandlingerne tog deres begyndelse med Randers afd.s medlem, borgmester *S. A. Thingholm*, som dirigent. Marineforeningens formand, Kommandørkaptajn *K. Hertz*, aflagde aarsberetningen, der som han sagde, var noget længere end vanligt, men han ville her, ved det første Sendemandsmøde, hvor han stod som formand, ikke blot se tilbage, men ogsaa opridse visse linier for det fremtidige foreningsarbejde, saadan som han maatte anse det for ønskeligt til fremme af Marineforeningens ide og opgaver.

Formanden mindedes de gode kammerater, som var gaaet bort i aarets løb og nævnedes her specielt, Admiral Hs. kgl. Højhed Prins *Axel*, der var æresmedlem af Marineforeningen og tidligere hovedbestyrelsesmedlem, Købmand *Hans Petersen*, Nykøbing F., der netop var afgaaet ved døden, hvorpaa formanden mindedes de bortgangne kammerater ved at utale et

ÆRET VÆRE DERES MINDE.

Statusmæssigt kunne oplyses, at medlemstallet pr. 1/5 1965 var 9111 mod 8932 paa samme tid ifjor. Der var nominelt 105 (95) afdelinger, og uforandret 74 marinestuer og 8 skyttelav.

Formanden gjorde derpaa kontingentrestancerne til genstand for nærmere omtale og i forbindelse hermed ogsaa hele det økonomiske grundlag for afdelingernes eksistens. Medlemstilgangen kunne kun glæde alle og opfordre til endnu mere propaganda for vor forening, men man maatte forstaa at finde det rette tidspunkt for hvervningen, og dette var næppe straks efter hjemsendelsen. Dog gennem samarbejde med de maritime tjenestesteder kunne der skabes føling med de værnepligtige, saaledes at de ikke stod fremmede overfor Marineforeningen, men ganske naturligt søgte optagelse her, naar tiden var moden. Forskellige tanker og anvisninger paa, hvorledes et saadant samarbejde kunne etableres, blev trukket frem, ikke mindst kontakten med de forskellige velfærdsofficerer, bl. a. ved flaaebesøg og

idrætsstævner. Den ofte efterspurgte forudmeldelse af skibsbesøg af hensyn til tilrettelæggelse af forskellige arrangementer, var ifølge sagens natur nu ikke mulig at gennemføre, her maatte afdelingerne selv sørge for oplysninger, f. eks. ved forbindelse med de respektive havnefogeder.

I aarsberetningen blev ogsaa redegjort for arbejdet ude i afdelingerne, fællesmøder, distriktssammenkomster, kontakt med broderforeningerne i vore nabolande, præmieudsætning til sømilitære idrætsstævner, støtte til uddannelse paa vore skoleskibe, hvor bl. a. *Skagen* afd. og ikke mindst *Godthaab* afd. havde gjort fremragende indsatser, ganske specielt fra Grønland var der gennem »Kommandør de Lichtenbergs Fond« ydet værdifuld tilskud til unge grønlænderes maritime uddannelse. Ogsaa gennem skibsadoptionerne var der muligheder for at skabe kontakt mellem by og skib — mandskab og befolkning, og endelig maatte de aarlige jubilarstævner ogsaa tages til indtægt for agitationsarbejdet, ligesom man i skyttelavene havde mulighed for at sammenføre et godt kammeratskab mellem de gamle orlogsgæster.

Distriktsordningen, som nu havde gennemlevet sit første aar, blev ligeledes behandlet og kommenteret som en organisationsordning af værdi for den interne kontakt mellem afdelingerne og hovedbestyrelsen.

Økonomien er jo fortsat M.F.s svage punkt, saa uden at foreslaa kontingentforhøjelse henlede Formanden opmærksomheden paa, at i henhold til lovene skal indskud og kontingent næste aar ansættes for en ny 5-aarig periode med virkning fra 1967 — og man maa derfor være indstillet paa en forhøjelse til den tid og indtil da ride mellemtiden af gennem besparelser og rationaliseringer.

Hertil hører bl. a. en revision af medlemskort-ordningen, som i sin nuværende form er for stiv og bekostelig, et nedsat udvalg søger at finde en ny og mere praktisk ordning.

Da duplikeringsudgifterne efterhaanden er en stor udgiftspost efterlystes en kammerat, der kunne skaffe eller laane hovedkontoret en duplikator, gerne brugt, men brugbar og billig.

Sangbøgerne har snart i flere aar været stærkt efterspurgt, beholdningerne er opbrugte, men sangbogen foreligger nu i revideret stand, klar til trykning.

Hovedbestyrelsen er dog enig om, at med et passende oplag vil det blive en stor udgiftspost, hvorfor man maa fastholde, at medmindre ca. 2/3 af oplaget er forudbestilt og forudbetalt, vil det ikke være forsvarligt at iværksætte trykning af et oplag paa ca. 3000 stk. sangbøger — trods de stadig stigende priser, vil man forhaabentlig kunne fastholde en udsalgspris paa kr. 2,50—3,00, men den endelige pris kan først beregnes, naar oplagets størrelse kan skønnes paa basis af forudbestillingerne.

I anledning af, at der er fremstillet prøveeksemplarer af askeskaale, ølkrus o. a. med Marineforeningens lovbeskyttede bomærke indbrændt i farver, henledes opmærksomheden paa, at vort bomærke er mønsterbeskyttet og at saadanne genstande ikke maa forfærdiges til forhandling uden Hovedbestyrelsens godkendelse. I den forbindelse erindres om den aarlige udsendelse af *Søværnets Juleaske-skaal*, som kan forudbestilles gennem afdelingerne hvert

efteraar, men husk, efterbestillinger kan ikke finde sted, da skabelonerne bliver tilintetgjort, hvorfor ældre askeskaale efterhaanden bliver til sjældenheder.

Formanden sluttede den lange beretning med at takke fru *Ulla Nielsen* for hendes udmærkede arbejde gennem 10 aar paa Marineforeningens hovedkontor, idet hun efter eget ønske nu fratraadte sin stilling i forbindelse med hovedkassererskiftet.

I relation til foranstaaende kortfattede uddrag af Formandens aarsberetning fra Sendemandsmødet i Randers 1965, henledes opmærksomheden paa, at aarsberetningen forefindes in extenso hos de forskellige distriktsrepræsentanter, hvor særlig interesserede henvises til at søge nærmere oplysning.

I tilslutning til Formandens aarsberetning gjorde *Landssekretæren* (Redaktøren) rede for medlemsbladets drift og nævnedes, at man beklageligvis maatte imødesee en yderligere stigning i udgifterne paa basis af den stadig voksende pristigning og den kraftige portoforhøjelse.

Jens Firing fra Frederikshavn afd. fremkom med et tilbud fra Frederikshavns Avis, der ville paatage sig at skaffe bladet en annonceindtægt paa kr. 5000,- ved samtidig overtagelse af bladets trykning. Dette meget interessante tilbud vil nu blive nøje gennemgaaet af bladudvalget.

Jens Mortensen, *Samsø*, *Schytte Hansen*, *Randers*, *Beck-Friis*, *Gentofte*, og *Brolykke*, *Kongens Lyngby*, fremsatte forskellige bemærkninger — ris som ros — og *Dalsgaard*, *Kalundborg*, indbød til Landsskyttestævne 12/9, hvorpaa Formanden kunne afslutte beretnings-diskussionen med enkelte kommentarer.

Aarsberetningen blev derpaa enstemmig vedtaget.

Hovedkassereren, Orlogskaptajn *Janus Sørensen*, aflagde derpaa — for sidste gang — aarsregnskabet. Han manede til et strammere budget, men nævnedes ogsaa, at en kommende kontingentforhøjelse maatte kunne forudses. Endelig berørte *Janus* ogsaa forøgelsen af grundfondet — og især og meget indtrængende afdelingernes rettidige kontingentindbetaling; det var blevet bedre, men det kunne blive meget bedre.

Regnskabet blev derpaa sat under afstemning og enstemmigt godkendt.

Aarhus afd.s indbydelse til Sendemandsmødet her i 1966 blev motiveret af afd.sformanden, *Birthin*, som ønskede Sendemændene velkommen til næste aar.

Da *Hovedkassereren* havde frabedt sig genvalg p. g. af alder, nyvalgte Orlogskaptajn *S. V. Thorlund Nielsen* til hovedkasserer og *Landssekretæren* genvalgte.

Distriktsrepræsentanterne og deres suppleanter i Hovedbestyrelsen er jo nu valgt paa møder i distrikterne, saa Sendemandsmødet havde kun at tage disse valg til efterretning; endelig genvalgte den afgaaende revisor og revisorsuppleant.

Formanden takkede derpaa i varme ord vor gamle ven og hovedkasserer for hans store arbejdsindsats og hans altid levende interesse for Marineforeningen, for hans gode humør — der kun kunne formørkes ved tanken om svigtende kontingentindbetaling — hans loyalitet og gode kammeratskab var forbilledlig, ligesaa hans levende interesse for Grønland.

Med Sendemandsmødets tilslutning udnævntes Orlogskaptajn *Janus Sørensen*, der aftenen før havde modtaget

udnævnelse til æresmedlem af *Godthaab afd.*, nu til æresmedlem af *Marineforeningen*, og under forsamlingens hyldest hæftede *Formanden* æreemblemet paa den afgaaende hovedkasserers bryst.

Derpaa takkede det nye æresmedlem varmt og bevæget for udnævnelsen og blev atter hyldet af forsamlingen.

Under *Eventuelt* berørtes forskellige emner og spørgsmaal: bl. a. flagning i det fri med Marineforeningens flag, hvad der ikke er tilladt; ændring af meldemskortene til en mere praktisk form; ekstraordinære medlemmers status indenfor Marineforeningen; sammensætning af afd.sbestyrelserne m.m.

København afd.s formand anbefalede brugen af afd.s dygtige Musikkorps ved fællesmøder o. l., og efter at have afrundet diskussionen og takket *Randers afd.* for det veltillagte møde, og dirigenten for ledelsen heraf, sluttede det velbesøgte og vellykkede aarsmøde med *Formandens* oplæsning af en telegrafisk hilsen fra æresformanden.

I Marineforeningens rækker mødes alle unge og gamle orlogsgæster

fra alle ældre og nye maritime
tjenestesteder.

Henvendelse: den lokale Marineforeningsafdeling
(der er 100 ialt) eller Hovedkontoret, Havnegade 55,
København K., tlf. PA 2886.

Skibsadoption i Rønne

Den 12/6 blev vort nye u-baadsmotherskib *HENRIK GERNER* adopteret af Rønne by, og det var en gammel kending, der atter viste sig i Bornholms hovedstad, hvor den som m/s *HAMMERSHUS* havde været hjemskrevet i 27 aar under D/S af 1866's kontorflag. I juni har dette selskab taget en ny *HAMMERSHUS* i brug.

Efter en gennemgribende ombygning paa Orlogsværftet fremtræder dette tidligere passagerskib nu i graa orlogsskibsfarve med NATO-kendingsnr. *A. 542* og opkaldt efter det tidligere u-baadsmotherskib, der blev sænket og brændte paa Holmen 29. august 1943.

Ved selve adoptionsøjeblikket blev der udvekslet gaver; skibschefen, Orlogskaptajn *S. A. Piil*, forærede saaledes et billede af skibet i sin nye skikkelse under orlogsflaget samt dets skibsvaaben til ophængning i Marinestuen, og Marineforeningen overrakte et bordflag til messen. Efter kransenedlægning ved søfartsmonumentet paa havnen, var byraadet vært ved en frokost. Ved denne lejlighed opridsede 66-selskabets direktør, *Woldike Nielsen*, skibets bevægede historie og fortalte bl. a. om tyskernes beslaglæggelse af det under krigen og dets senere sejlads i engelsk tjeneste. Søværnet havde givet m/s *HAMMERSHUS*' gamle skibsklokke tilbage til selskabet, som nu lod den gaa videre til byen til ophængning paa museets søfartsafdeling.

Om aftenen var besætningsmedlemmer af alle kategorier samlet i »Industrien«, hvor Marinestuen findes. Byen gav pølser og øl og Marineforeningen dertil snaps og cigaretter, og det blev en hyggelig sammenkomst, som sluttede med popbal for de vpl. til kl. 0100, medens afd. var vært i Marinestuen for de ikke dansende.

Marineforeningens jubilarstævne 1965

hvori er indlagt et besøg paa Søværnets nye, moderne
Eksercerskole i Avderød i Nordsjælland

Søndag den 29. august 1965

afholder *Marineforeningen* jubilarstævne paa Holmen til minde om indkaldelse til tjeneste ved Søværnet, i aar er det aargangene 1955 — 50 — 45 — 40 — 35 — 30 — 25 — 20 — 15 — 1910 o.s.v.

Hjælp selv med til at skaffe den store tilslutning fra egen aargang ved at skrive til kammeraterne.

Der gøres et stort arbejde for at faa jubilarstævnet gjort bekendt for alle de jubilarer, hvis adresse er Marineforeningen bekendt, ligesom ogsaa dagspressen er anmodet om at omtale det, men den personlige paavirkning er altid den bedste.

Der er nu gaaet 18 aar siden Søværnet flyttede sin Ekserceruddannelse fra Holmen, først til de meget primitive forhold i Arresødallejren og nu senest og endeligt til det store og moderne uddannelsescenter paa halvøen Avderød, der skyder sig ud i den smukke og ejendommelige, mangefarvede Arresø, derfor er der indlagt et besøg her i jubildagens program, saaledes at de yngre jubilarer ogsaa kan mindes deres første dage i Søværnet, og programmet lyder:

- Kl. 1030 Møde ved Værftsbroen for enden af Prinsessegade (buslinie 8). Her afholdes parade for Chefen for Flaadestation København og Marineforeningens Formand, og der vil i forbindelse med en kort andagt ved en vpl. teolog blive henlagt kranse ved mindstenen for civilt og militært personel af Søværnet. Derefter afmarcheres med Marineforeningens Københavns afdelings musikkorps i spidsen til frokost, som finder sted
- Kl. 1215 paa Marinekaserne København (tidl. Søværnets kaserne) paa god, gammel orlogsmanér. Af pladshensyn vil der kun kunne udstedes 200 billetter til frokosten; det gælder derfor om at anmelde sig snarest muligt, og opmærksomheden henledes paa, at der i de senere aar har været for mange, der møder uden forud at have anmeldt deltagelse. Der skabes derved mange og store vanskeligheder i arrangørernes frivillige arbejde, og samtidig udvises en utilladelig hensynsløshed over for personalet paa Marinekaserne m. fl. Det er derfor bestemt, at der for fremtiden *ikke kan gives adgang til jubilarstævnets frokost eller middag uden den forudanmeldelse, der er betingelse for deltagelse*. Alle, der ikke har fulgt de givne anvisninger, maa beklageligvis afvises.
- Kl. 1400 Kort rundgang paa den nordlige del af Nyholm med besøg i Nyholms gamle mastekran.
- Kl. 1445 Afgang fra Holmen til Ndr. Toldbod.
- Kl. 1500 Afgang med busser gennem det smukke Nordsjælland til Eksercerskolen i Avderød.
- Kl. 1615 Ankomst til Avderød. Omvisning under sagkyndig ledelse.
- Kl. 1800 Skafning i den moderne kostforplejningsbygning.
- Kl. 1930 Udskejning.
- Kl. 2000 Afgang med busser til København.
- Kl. 2115 Ankomst til Raadhuspladsen — og hermed er Jubildagens officielle program udtømt.

Parolen lyder derfor nu:

Deltagelsen er dyr, men frivillig, og den kan opdeles i 3 afsnit, hvoriblandt der frit kan vælges deltagelse i ét, flere eller alle af følgende programpunkter:

I. *Jubilarparaden*. Til dækning af de mange forskelligartede udgifter ved det store arrangement vil der være at erlægge en afgift paa kr. 5,00 af hver deltager.

II. *Frokost* bestaaende af bixsemad, 2 stk. ost, 2 øl, 2 snaps og kaffe incl. alle omkostninger for kr. 18,00 pr. kuvert, yderligere salg af drikkevarer finder ikke sted.

III. Efter det nye program vil *jubilarmiddagen* finde sted i kostforplejningsbygningen i Avderød. Her skaffes efter cafeteria-systemet, som er indført paa alle moderne kaserner. Menuen lyder: Flæsksteg, æblekage og kaffe, og hertil gives: 2 snaps og 2 fl. øl — alt er sammen med busturen medregnet i prisen: kr. 26,00, yderligere salg af drikkevarer finder ikke sted.

Tegningen er bindende, og anmeldelse om deltagelse sker til Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55, 2. sal, tlf. Palæ 2886, aabent daglig kl. 10—16, undtagen lørdag. Ved indbetaling af beløbene paa foreningens *postkonto nr. 1608*, vil adgangskort blive tilsendt. Det er af den grund nødvendigt paa indbetalingskortets talon at anføre nøjagtig *adresse og aargang*.

Beløbene bliver:

I. Deltagelse i jubilarstævnet	kr. 5,00
II. Deltagelse i frokosten paa Holmen	kr. 18,00
III. Deltagelse i busturen med middag i Eksercerskolen i Avderød	kr. 26,00
	eller ialt kr. 49,00

I betalingen er indbefattet udgifter til musik, dekoration, til- og afrigning af spisesal m. m., transport af service, materiel, tryksager, buskørsel m. m.

Sidste frist for anmeldelse ved indbetaling paa postkontoret er mandag den 23. august.

Efter lørdag den 21. august vil adgangsbilletterne ikke blive tilsendt, men de ligger klar til afhentning ved værftsbrovagten paa jubilæumsdagen mod forevisning af postvæsenets kvittering for beløbets indbetaling. Af hensyn til de vanskelige forsyningsforhold er mandag den 23. august fastsat som absolut sidste frist for anmeldelse til jubilarstævnet. Uden forudanmeldelse kan plads ved maaltiderne ikke paaregnes, og *deltagerne opfordres til i egen interesse at lette arrangørerne arbejdet — dels ved at anmelde deltagelse i god tid og dels ved at følge de her givne anvisninger*.

Det vil være jubilarudvalgets opgave at gøre festen saa smuk og fornøjelig som muligt; — hertil kræves dog hjælp og støtte, og for at vore mindre bemidlede aargangskammerater ogsaa kan komme til at deltage, beder vi bedre situerede om at yde et ekstra bidrag, hver efter sin evne.

Ogsaa *ikke-medlemmer* af Marineforeningen kan som jubilarer deltage i stævnet.

Under stævnet vil der for en pris af kr. 5,- blive forhandlet 25 og 40 aars jubilæumstegn for aftjening af værnepligt, naar dokumentation for indkaldelsesaar forevises.

Paaklædning: »Daglig blaåt«.

Jubilarudvalget.

Marineforeningens gave til »Tordenskiold-skolen« i Gleidingen

Det vil sikkert erindres af mange, hvorledes Danmarks Marineforening i samarbejde med Norges Orlogsforbund tog initiativet til og gennemførte rejsningen af en mindesten paa den dansk-norske Viceadmiral *Peter Wessel Tordenskiolds* dødsted i Gleidingen mellem Hannover og Hildesheim.

Med støtte fra *Carlsbergs mindelegat for Brygger I. C. Jacobsen* og *Danmarkssamfundet* blev der — efter grundige arkivstudier og arbejde i marken — den 12. november 1958, paa søheltens 238-aarige dødsdag, afsløret en smuk granitsten nedbragt fra Norge og rejst i et lille anlæg, der af myndighederne i Nieder-Sachsen blev overdraget hertil, (se U. D., jan. 1959).

I den forløbne tid er der paa det tidligere ubebyggede terræn nu vokset et pænt villakvarter op, og her har man givet den gade, der fra hovedlandevejen fører ned mod mindestenen navnet *Tordenskioldstrasse*. I Gleidingen by er der rejst en meget moderne og smuk centralskole, kaldet »Tordenskiold-Schule«, og intet var da naturligere, end at rektor overfor den danske ambassadør i Vesttyskland udtrykte ønsket om et eller andet til anbringelse paa skolen, som kunne minde eleverne om den berømte søhelt.

En tilsvarende henvendelse blev rettet til Norge.

Ambassadør *Hvass* lod spørgsmaalet gaa videre til Marineforeningen, og efter drøftelse af forskellige forslag blev Hovedbestyrelsen enig om, at et portræt af Tordenskiold maatte være det helt rigtige. Med økonomisk støtte fra *Carlsbergs Mindelegat* overdroges det til maleren *Daniel Hvidt* at kopiere det smukke Tordenskiold-portræt, som hænger i Søofficers-Foreningen i København. Det lykkedes kunstneren at skabe et smukt og karakteristisk billede i nøje overensstemmelse med originalen, et værk, som man kunne være stolt af.

Marineforeningens gave overrækkes til Borgmester *John*, Gleidingen, af Landssekretæren, Fuldmægtig *Honnens de Lichtenberg*; tilhøjre ses Pastor *Rühmenapf*.

Det var vedtaget, at overrækkelsen skulle finde sted ved foraarstid, men beklageligvis var Marineforeningens formand tjenstlig forhindret i personlig at foretage overrækkelsen, hvorfor dette overdroges til foreningens Landssekretær, fuldmægtig *G. Honnens de Lichtenberg*, og efter aftale med de tyske myndigheder fastsattes overleveringen til den 13. maj 1965.

Det var en smuk, solrig foraarsdag, da Landssekretæren med sin frue kørte op foran den pragtfulde skolebygning i Gleidingen, og blev modtaget af skolens lærerkollegium med konrektor *Brinkmann* i spidsen. Til stede var ogsaa borgmester *F. John* og kæmner *H. Künnecke*, den hannoveranske rigsdagsmand (Bonn), *Friedrich Kühn*, flere repræsentanter for amt og kommune samt Marineforeningens meget hjælpsomme kontaktpand i hele Tordenskiold-sagen, Oberregierungs- u. baurat *E. Mänz*, der bragte hilsen fra Regeringspræsidenten i Hildesheim, som beklagede at være tjenstlig forhindret i at deltage.

Mindestenen paa *Tordenskiolds* dødsted i Sehlwiese ved Gleidingen

Efter en velkomst af borgmesteren, tog Landssekretæren ordet og trak linierne op for den berømte søhelts liv og virke, for hans betydning for den dansk-norske sømagt gennem sine dristige togter og modige kampe, saaledes at de fremmødte kunne faa et indtryk af den dansk-norske nationalhelt, hvis navn skolen bærer.

Talen, der sine steder blev afbrudt af klapsalver, sluttede med at portrættet blev overgivet til borgmesteren som en gave fra Danmarks Marineforening. Efter en varm tak lod borgmesteren maleriet overgive til skolens ledelse til op-hængning i den nye bygning, hvortil man fra norsk side i forvejen havde skænket en gengivelse af søheltens adelsvaaben.

Efter en kort rundgang i den meget smukke og højmoderne skolebygning, hvor ikke mindst den store svømmehal, der straaledede i grønne fliser, blev beundret, samledes selskabet til en forfriskning i lærerværelset. Her havde

en del af de kvindelige elever under ledelse af skolekøkkenlærerinden arrangeret det ganske nydeligt med pindemad og andre lækkerier, hvortil der blev serveret den lifligste moselvin.

Ogsaa her havde flere forskellige ordet. Borgmesteren og Landssekretæren indledte, dr. Kühn takkede for det bevis for mellemfolkelig forstaaelse, der her havde fundet udtryk i en tid, der syntes ladet med sprængstof og fremhævede, at en saadan venskabsforbindelse ofte kunne være ligesaa positiv, som nok saa mange store kongresser paa højere plan. Sognepræsten, pastor *Rühmenapf*, der havde været med i udforskningsarbejdet fra begyndelsen, trak nogle historiske linier op, og kommunaldirektøren og konrektoren gav begge udtryk for glæde ved modtagelsen af den smukke gave.

Efter et hyggeligt og muntert samvær begav man sig til det lille anlæg med Tordenskiolds mindesten, der var særdeles smukt og velholdt. Her nedlagde Landssekretæren en blomsterbuket med Marineforeningens baand ved stenen — i røde og hvide farver, hvilket netop ogsaa er Gleidingen bys farver.

Dermed afsluttedes denne sidste fase i Marineforeningens arbejde for at skaffe vor berømte, nationale søhelt et værdigt minde paa hans dødssted, som i altfor mange aar havde henligget i det uviste. Fra tysk side havde man med forstaaelse og interesse modtaget disse synlige minder om vor nationalhelt og paa den smukkeste maade værnet om det lille anlæg samt gennem skole- og gadenavngivning fulgt sagen op.

Hele arbejdet i Gleidingen er fra dansk side udført i intimt samarbejde med Marineforeningens norske broderorganisation, med hvem man i fællesskab kan glæde sig over, at saavel mindesten som vaabenskjold og nu sidst søheltens smukke karakteristiske portræt er fremskaffet i en fællesfølelse af beundring for den mand, der helt op til vor tid baade i Norge og i Danmark staar som et lysende eksempel paa en modig og tapper søkrieger. *H. de L.*

NB. Til vejledning for interesserede, som under rejse i Tyskland faar lyst til at aflægge »Tordenskiold-Mindestenen« og besøg gives her følgende vejledende oplysninger:

Kør fra Hannover Stadtmidte mod syd ad den gamle Hildesheimerstrasse.

Efter 14 km kørsel passerer landsbyen *Rethen*, som straks efter krydses af et sæt stærkstrøms-luftledninger.

Et par hundrede meter længere fremme faar man *Tordenskioldstrasse* paa højre haand. Drej tilhøjre ind i denne og straks efter igen et sving tilhøjre, og man er da atter under el-ledningen.

En lille flisebelagt sti mellem to villahaver fører da mod vest ned til anlægget med mindestenen lige under el-ledningen.

Anlægget, der vedligeholdes af Gleidingen kommune, besøges flittigt af norske bil- og busturister.

Fra Autobahn Hamburg-Hannover-Hildesheim er der syd for Hannover Ost udkørsel mod vest til Rethen og videre til Gleidingen, og fra hurtigvejen — »Messevejen« — Hannover-Hildesheim (Nr. 6) er der udkørsel ad (Nr. 443) til Rethen-Gleidingen.

Hjørnet af Hildesheimerstrasse og —

Tordenskiold

Af Kommandør E. J. Saabye.

Udarbejdet til brug for Forsvarets Foredragsudvalg.

Af samtlige dansk-norske søhelte er der næppe nogen, hvis liv har formet sig saa eventyrligt som Tordenskiolds, og ingen dansk søofficer har gjort en hurtigere og mere straalende karriere end han.

Peter Jansen Wessel, som han var døbt, fødtes for 275 aar siden den 28. oktober 1690 i Trondheim som tiende søn af raadmand Johan Wessel.

Enhver skoledreng kender de mange historier om Peter Wessel som skrædderlærling. Mindre kendt er maaske beretningen om hans første taktiske sejr i kamp. Da han var 12—13 aar gammel, blev han engang gennempryglet af nogle større drenge, der bl. a. opnaaede overlegenhed ved at fastholde Peter i hans lange smukke haar. Peter lod resolut sit hoved glatrage og indsmurte det i grøn sæbe. Forsynet med en svær tovværkstamp opsøgte han nu sin modstander og gik løs paa ham. Da fjenden nu ikke mere kunne holde fast i haar eller øren, fordi den glatte sæbe forhindrede et fast greb, blev Wessel sejrherre og gennemprygled den større dreng med sin tæppe.

Det lille eksempel paa taktisk snarraadighed er typisk for Peter Wessels senere virksomhed som søkrieger.

I 1704, da Wessel var 14 aar gammel, kom kong Frederik IV ad søvejen til Norge, og dette besøg blev bestemmende for drengens løbebane.

Med frimodighed indledede han samtaler med skibsofficerer og hofbetjente, og herved fik han en uimodstaaelig lyst til søen. Han stak simpelthen af hjemme fra og dukkede op i København, hvor kongens hofpræst, dr. *Peder Jespersen*, der selv var nordmand, tog ham i sin tjeneste.

Det var dog søen, der var hans maal, og i 1706 skrev han egenhændigt et naivt og rørende brev til Majestæten og anmodede om at maatte blive kadet, og efter at have været paa et par togter som matros udnævntes han i 1709 til kgl. søkadet.

I efteraaret 1710 udbrød den store nordiske krig og herved fik Peter Wessel den chance, han saa brændende ønskede til at udmærke sig i kamp mod fjenden.

Det er ikke hensigten med denne lille artikel at komme ind paa detaljerne i Peter Wessels bevægede liv som søkrieger, men derimod at belyse de særlige forhold, som gjorde det muligt for ham at gøre en saa uhørt hurtig karriere.

Først og fremmest var han i besiddelse af usædvanlige personlige egenskaber: han var energisk, beslutsom, modig, intelligent, ærgerrig og dertil en sømand af største format. Han havde et klart blik for strategiske og taktiske problemer samt en overordentlig levende fantasi, som skænkede ham straalende ideer, hvoraf f. eks. »Tordenskiolds soldater« er udødelig.

Endelig havde han i udpræget grad det, der i dag kaldes charme — dette ubestemmelige i tale og optræden, som vækker tillid hos overordnede og kappelyst hos underordnede.

Alle disse egenskaber gjorde Peter Wessel til en førerskikkelse af rang, som undergivne af alle grader fulgte blindt.

Men til trods for, at Wessel var rigt udstyret fra naturens haand, maa man dog i dag undre sig over, hvorledes det var muligt for denne middelmaadigt opdragne unge mand at præstere følgende militære løbebane:

11/1 1709: Kadet

17/7 1711: Løjtnant

14/10 1712: Kaptajnlojtnant

28/12 1714: Kaptajn

24/2 1716: adlet under navnet *Tordenskiold*

18/7 1716: Kommandør

14/11 1716: Chef for den norske Sødefension og Nordsøeskadren

30/12 1718: Schoutbynacht (= Kontreadmiral)

17/8 1719: Viceadmiral

Saaledes ser altsaa Tordenskiolds karriere ud, og han naaede toppen i en alder af godt 28 aar.

I betragtning af, at i denne alder vil en nulevende sø-officer højst være kaptajnløjtnant, maa man uvilkaarligt spørge: hvorledes var dette muligt, da Tordenskiold jo hverken var af fornem byrd eller havde særlige fortalere?

Svaret herpaa maa blive, at de indrepolitiske forhold i forbindelse med den langvarige krig skabte mulighederne paa samme maade, som tilsvarende forhold gav f. eks. Napoleon hans chance.

Forholdet var nemlig det, at den gamle stormægtige danske adel var blevet stækket ved enevældens indførelse i 1660, og enevoldskongerne saa med uvilje og mistæksomhed paa de medlemmer af den gamle adel, som havde magt eller indflydelse, hvad enten de var civile eller militære.

Dette var i udpræget grad tilfældet under *Frederik IV's* regering. *Frederik IV* var jævnt begavet, men havde desværre faaet en temmelig mangelfuld opdragelse, hvilket senere bevirkede, at han i udpræget grad led af det, der i dag kaldes »mindreværds-komplekser« over for de mange lærde og højt dannede adelsmænd, som sad i betydningsfulde stillinger i rigets administration.

Det var derfor i kongens velforstaaede interesse, at fremhæve mere jævne personer paa adelens bekostning — ja, endog at skabe en nyadel, der gennem taknemmelighed over kongens naade ville være ham særlig hengiven.

Frederik IV fik altsaa ved tilfældets lune øje paa den unge *Peter Wessel*, og da denne tidligt gjorde sig heldigt bemærket i krigen, blev han snart kongens hjertebarn.

Hertil virkede yderligere den omstændighed, at *Wessel* med saa stor frimodighed og tillid henvendte sig direkte til majestæten i lange og forøvrigt interessante breve, som kongen personlig tog sig af — altsaa atter en følge af enevælden, hvor kongen i langt højere grad end nu egenmægtigt greb ind saavel i statsstyrelsen som i det enkelte menneskes skæbne.

Som bevis paa *Frederik IV's* mistæksomhed kan anføres, at den højtfortjente admiral *Christen Thomesen Sehested*, et af krigens største navne, søkadet-compagniets første chef, faldt i unaade hos kongen, der i ham saa en farlig repræsentant for det gamle aristokrati.

Tordenskiold derimod, var ikke belemret med de ulemper, der i kongens øjne klæbede ved fornem byrd, og hans raske, aabne adfærd tiltalte monarken — ikke alene rent menneskeligt, men ogsaa fordi der gennem de mange æresbeviser, der blev Tordenskiold til del, var anledning til at ydmyge de mange af aristokratiet, som blev forbigaaet.

Man ser altsaa, at kongens gunst ganske vist bragte Tordenskiold frem med stormskridt, men den forskaffede ham samtidig et utal af misundere og uevenner.

Her viste Tordenskiold imidlertid en af sine allermest tiltalende sider — han blev aldrig hovmodig. Han var af naturen aaben og ærlig, og det vedblev han at være til det sidste. Havde han gjort nogen uret — hvilket kunne hændes for en saa temperamentsfuld karakter — var han altid villig til at gøre uretten god igen.

Tordenskiolds førerskab har givet anledning til fremkomsten af en omfangsrig litteratur, og meningene har ofte

været delte om hans evner som fører i det store format. Imidlertid synes alt at tyde paa, at han har haft et overordentligt klart strategisk blik, idet han stedse med stor sikkerhed har henledt opmærksomheden paa de vigtigste maale for søkrigsførelsen. At hans udførelse — rent taktisk — af et foretagende ofte har været temmelig hasarderet, skyldes vel nok, at han med sin store ungdommelighed ikke har haft den erfaring, som ville have faaet en ældre til at gaa lidt mere forsigtigt til værks, men resultaterne giver ham dog i mange tilfælde fuld oprejsning — tænk blot paa erobringen af den »uindtagelige« fæstning *Marstrand!*

Tordenskiolds mærkelige inspirerende magt over sine omgivelser skyldes sikkert medfødte evner. Han havde de samme evner over for dyr. Han elskede at være omgivet af store rovdyr, som han let tæmmede ved sin personligheds magt.

Mølsteds kendte maleri »Paa Kanoner og Pokaler« hvor Tordenskiold skaaler med den svenske skibschef

Det er en kendsgerning, at han i lang tid havde en stor tam bjørn om bord, og at den var saa godt dresseret som nogen cirkusbjørn. Naar han kommanderede, satte den sig paa bagdelen, og Tordenskiold skød med pistol en kugle gennem hver af dens ørelapper.

Under den kamp Tordenskiold udkæmpede om bord i en lille »snau« mod en svensk fregat, og som endte, da Tordenskiold personlig med en musket skød fregatchefen ned fra skansen, medførte Tordenskiold sin bjørn og to tamme ulve. Begge ulvene »faldt« i kampen, medens bjørnen, der havde opholdt sig om læ, klarede sig.

Tordenskiold var et festligt gemyt. Han holdt af selskabelighed, og da han som »ældre« — altsaa som admiral — lejede sig en herskabelig bolig paa Christianshavn, holdt han prægtige gæstebud, hvorunder han lod affyre salut fra smaa malmkanoner, han med kongens tilladelse havde ladet opstille uden for porten.

Krigens afslutning gjorde pludselig den aktive søkriger »arbejdsløs«, og rastløs som han var, ønskede han straks at foretage en større udenlandsrejse, men kongen ville meget nødig give sit minde til, at hans erklærede yndling skulle forlade ham. Omsider fik han dog tilladelsen og tiltraadte i september 1720 den udenlandsrejse, der skulle ende med hans sørgelige død den 12/11 1720 i duel med den svensk/baltiske oberst *Stahl von Holstein*, en tvivlsom person med et slet ry som falskspiller.

Ifølge tidens strenge syn paa den, der var faldet i duel, kunne Tordenskiold ikke blive bisat med den honnør, som hans daadrige liv og høje rang berettigede ham til. Hans kiste hensattes ubemærket i krypten under Holmens kirke, men hans død vakte dyb sorg hos hans landsmænd i de to riger.

100 aar senere lod Frederik VI Tordenskiolds lig nedlægge i en sort marmorsarkofag, som nu staar i Holmens kirkes kapel.

Sarkofagen bærer den enkle indskrift: DYNEKILEN, MARSTRAND, ELFSBORG.

Tordenskiolds liv og daad har i sjælden grad virket inspirerende paa senere slægter, og det er ikke for meget sagt, at hvert barn i Danmark og Norge kender hans navn og de mest dramatiske af hans bedrifter.

Han havde egenskaber, som i dag maner til eftertanke: han anerkendte ærlighed, mod og tapperhed ligesaa højt hos sine fjender som hos sine venner. Han var utrættelig i sine anstrengelser for at tjene fædrelandets sag, og han havde evnen til at faa sine folk til at gaa gennem ild og vand.

Han naaede i sit korte liv at blive ikke alene det romantiske forbillede, som endnu den dag i dag foresvæver enhver rask dreng, men ogsaa en inspiration for enhver, der tjener i det danske Søværn.

Fra Søværnet

Den 2/4 overrakte Viceadmiral, Hs. kgl. Højhed Arveprins Knud en fane til *Stevensfort* som gave fra Kystartilleriforeningen.

Arveprinsen blev ved ankomsten til fortet modtaget af Søværnets chef, Viceadmiral *S. E. Pontoppidan*, chefen for Sundets Marinedistrikt, Kommandørkaptajn *Jack Nielsen*, og fortets chef, orlogskaptajn *S. B. Yttesen*. Adskillige gæster var indbudt til at overvære højtideligheden, bl. a. bestyrelsen for *Stevens Kystartilleriforening* og cheferne for de stevnske raketgarnisoner, kun Marineforeningen savnedes.

Arveprins Knud mindedes i sin overrækkelsestale den historie, der knytter sig til fanegaven. Fanen blev for 25 aar siden af Kystartilleriforeningen skænket til *Lynetten*, en uge efter kom besættelsen, og da Flaaden blev sænket i 1943, blev fanedugen brændt, for at den ikke skulle falde i tyskernes hænder. Fanestangen og fanespyddet blev bevaret, og efter befrielsen blev stangen forsynet med ny dug og genindviet.

I løbet af foråret har Søværnet modtaget en serie gasturbine-motortorpedobaade, hvis tophastighed bliver paa 50 knob, ca. 90 km/tim. Til almindelig marchfart er disse fartøjer tillige forsynet med en dieselmotor, og de er udrustet med torpedoudskydningsrør og en let kanon. *SØBJØRNEN*, *SØHESTEN*, *SØHUNDEN* og *SØULVEN* er bygget paa Orlogsværftet, medens *SØRIDDEREN* og *SØLØVEN* er bygget i England.

De to danske undervandsbaade, der er under bygning paa Orlogsværftet efter vesttyske tegninger, vil komme til at bære navnene: *NARHVALEN* og *NORDKAPEREN*.

Søværnet skal nu afgive *Middelgrundsfort* udfor København til Flyvevaabnet, idet der skal opstilles et Hawk-raketbatteri paa det gamle kystfort, der er opført 1890-95 i 7 m vand med et areal paa 4 hektarer. I 1932 overtoges fortet, der hidtil havde henhørt under Kystartilleriet, af Søværnet, som holdt det under kommando indtil 1962.

Ifølge en gammel bestemmelse har Søværnet forpligtelse overfor de gejstlige myndigheder med transport til Anholt. Da provst *Ivving* fra Lyngby paa Djursland derfor skulle holde kirkesyn paa øen, blev han og biskop *Høirup* fra Aarhus, der skulle prædike i kirken ved denne lejlighed, sat over fra Grenaa til Anholt med en af Søværnets moderne enheder.

I ældre tider havde anholtoerne kirkelig tilknytning til Morup kirke i Halland, og i den katolske tid var kapellet i Lynga, hvoraf man i dag kan spore nogle rester 4 km vest for Morup kirke, sognekirke for Anholt, da der den gang ingen kirke var paa denne ø.

Hvem er chef for hvad?

Fra kundgørelse for Forsvaret

Af kundgørelse fra Forsvaret B. 23 — 1963 vedrørende besættelse af visse højere chefstillinger inden for forsvaret citeres:

Forsvarschefen er general (Hæren-Flyvevaabnet) eller admiral.

Chefen for Forsvarsstaben er generalmajor (Hæren-Flyvevaabnet) eller kontreadmiral, men begge staar i disse stillinger udenfor de tre værn.

Chefen for Søværnet er viceadmiral.

Chefen for Søværnsstaben er kontreadmiral.

Afdelingschefer i Søværnsstaben er kommandører eller kommandørkaptajner.

Marinehjemmeværnsinspektøren er kommandør, saafremt han ikke samtidig er chef for det samlede Hjemmeværn.

Chefen for Søværnets operative kommando er kontreadmiral.

Stabschefen ved Søværnets operative Kommando er kommandør.

Chefen for Grønlands Kommando er som kommandør i denne stilling tillagt rang som midlertidig kontreadmiral.

Chefen for Færøernes Kommando er kommandørkaptajn.

Chefen for en eskadre er kommandørkaptajn, idet dog en af eskadrecheferne kan være kommandør, og chefen for ministryereskadren er orlogskaptajn.

Chefen for et marinedistrikt er kommandør eller kommandørkaptajn.

Chefen for et fort er kommandørkaptajn eller orlogskaptajn.

Chefen for en flaadestation er kommandør, idet dog en af flaadestationscheferne kan være kontreadmiral, og chefen for Flaadestation Grønnedal er orlogskaptajn.

Cheferne for Søartilleriet, Søminevæsenet, Søværnets Televæsen og Søværnets Navigationsvæsen er kommandører.

Chefen for Søværnets Intendantur er kommandør, saafremt han ikke samtidig er chef for forsvarets centrale intendanturfaglige myndighed.

Chefen for Søtransportvæsenet er kommandør eller kommandørkaptajn.

Søværnskommandomaskinofficeren er kommandør.

Søværnskommandolægen er stabslæge af 1. grad, saafremt han ikke samtidig som generallæge er chef for Forsvarets Lægekorps. Generallægen har rang som kontreadmiral.

Chefen for Søværnets Reserveofficersskole, Søværnets Sergentskole, Søværnets Konstabelskole og Søværnets Eksercerskole er kommandører eller kommandørkaptajner.

Cheferne for søværnets specialskoler er kommandørkaptajner eller orlogskaptajner.

Arveprins Knud 65 aar

Den 27/7 fylder Marineforeningens æresmedlem, Vice-admiral, Hs. kgl. Højhed Arveprins Knud 65 aar. Gennem en lang arrække har Arveprinsen tjent aktivt i det danske Søværn og med levende interesse fulgt med i alt, hvad der knyttede sig til dette værn, herunder ogsaa Marineforeningen. Hs. kgl. Højhed er saaledes æresformand for Aarhus og Kongens Lyngby afdelingerne, to afdelinger, som ganske særlig har hans hjerte, men i det store og hele har Arveprinsens interesse for Marineforeningen og dens virke paa mange forskellige maader givet udtryk for hans forstaaelse og indleven i Søværnets og orlogsgasternes — det være sig de tjenstgørende, som de gamles — forskelligartede problemer.

Med udgangen af juli afslutter Arveprins Knud sin aktive tjeneste i Søværnet og udnævnes til Admiral i Flaaden.

Som et tegn paa taknemmelighed overfor Arveprinsens venlighed mod Marineforeningen, har Hovedbestyrelsen vedtaget at overrække Admiral, Hs. kgl. Højhed Arveprins Knud Marineforeningens æresanker.

I sidste uge af maj blev en af Marineforeningens gamle veteraner begravet i Nykøbing F., Købmand Hans Petersen var død, 76 aar gammel.

Siden 1935 havde han været formand for Nykøbing F. afd., og fra 1936 til 1960 var han medlem af Marineforeningens Hovedbestyrelse.

Hans Petersen vil blive mindet som en trofast kammerat, der paa en dygtig og energisk maade ledede sin afdeling og paa udmærket maade virkede for det gamle distrikt III, Lolland-Falster, indenfor Hovedbestyrelsen, hvor hans saglige indlæg paahørtes med interesse.

Ved begravelsen stod afdelingens medlemmer ærsvagt ved kisten, og medlem af Hovedbestyrelsen, E. Semberg fra Nakskov, bragte den gamle kammerat en sidste hilsen.

Da Marineforeningens Hovedbestyrelse den 9/5 var til Sendemandsmøde i Randers, nedlagde medlem af Københavns afd.s bestyrelse, Major S. Hjulgaard, paa denne dag Marineforeningens krans ved Suensons monument i Nyboder.

Den 12/9 afholdes Marineforeningens Landsskyttestævne i Kalundborg med skydning i Kalundborghallen. Nyoprettede skyttelav, som ønsker at deltage, bedes anmelde dette til Skyttelavsformanden, Thomas Dalsgaard, Ulstrup pr. Kalundborg, telf. Røsnæs 2.

Til fremme af samarbejdet mellem Marineforeningen og Marinchjemneværnet ved oplysning om det sidstnævntes opgaver og virke kan anbefales, at MF.-afdelingerne søger kontakt med Marinchjemneværnets (MHV) distriktsofficerer — der er en saadan tjenstgørende ved de forskellige Marine-distrikter — med henblik paa oplysende foredrag med film i de lokale MF.-afdelinger.

Den 10/4 deltog Marineforeningens formand i en reception paa Flyvestation Vedbæk i anledning af Flyvevaabnets Soldaterforenings 25 aars jubilæum og overrakte ved denne lejlighed 6 stk. Marineforeningsglas.

Næstved har udarbejdet en meget omhyggelig og veltillagt inventarfortegnelse over Marinestuens forskellige genstande — et eksempel at følge for mange andre MF.-afdelinger.

Distrikt II, Sjælland Nord, afholdt 25/4 sit aarlige distriktsmøde i Hillerød, af distriktets 11 afdelinger var der 9 repræsenteret.

Efter en fællesskafning redegjorde hovedbestyrelsesmedlem, Hans Pedersen, Frederiksværk, for arbejdet indenfor Hovedbestyrelsen og de forskellige problemer, der var behandlet her. Efter drøftelse af virksomheden og samarbejdet indenfor distriktet, herunder fællesudflugter og gensidige besøg, vedtoges, at hver afd. skulle yde et aarligt kontingent paa kr. 10,- til dækning af det nedsatte distriktsudvalgs løbende udgifter. Til næste aars mødested bestemtes Birkerød.

Ved det 10. nordiske Soldater- og Marineforeningsstævne i Frederiksstad i Norge 21—23/5 var Marineforeningen repræsenteret ved medlem af Hovedbestyrelsen, E. Fylling, Odense, samt 2 bestyrelsesmedlemmer fra Københavns afd., Hellwig og Damkilde.

Stævnedeltagelsen blev en stor oplevelse for dem, omend arrangementerne var stærkt præget af Norges Soldaterforbunds 25 aars jubilæum. Interessen samlede sig for vore deltagere mest i sejladserne fra Oslo til Frederiksstad med Norges nyeste orlogsfartøj og den kammeratlige Søværns-sammenkomst den første aften. De ca. 150 deltagere var indkvarteret paa den gamle artillerikaserne paa Torvet, der er opført efter det kalendariske system, 4 indgange (de 4 aastider), 12 skorstene (de 12 maaneder), 365 vinduer (et for hver dag i aaret), 24 ruder i hvert vindue (en for hver af døgnets timer) og 52 døre (en for hver uge).

Gennem flere stævner har der fra dansk side, spec. Marineforeningen, været opfordret til treaarige mellemrum mellem disse stævner, men trods diskussioner og løfter herom, blev det alligevel vedtaget, at næste stævne skal finde sted om 2 aar i Aalborg. Skal disse stævner dog fortsat gennemføres, er det paakrævet, at de maritime interesser tilgodeses mere end tilfældet har været ved de 2 sidste stævner, ligesom der maa opfordres til mere positivt udbytte og større deltagelse fra forskellige afdelinger, saaledes at samværet og samarbejdet paa baggrund heraf sker paa bredere basis.

Tilgang af nye medlemmer i april kvrt. 1965

Aarhus 8, Aalborg 16, Assens 2, Birkerød 5, Bornholm 15, Ebeltoft 1, Esbjerg 9, Fakse 2, Fanø 1, Fredericia 1, Frederiksberg 2, Frederikshavn 25, Frederikssund 4, Frederiksværk 2, Gentofte 1, Glostrup 2, Grenaa 3, Helsingør 3, Hirtshals 10, Hjørring 10, Hobro 2, Holbæk 1, Hundested 19, Kerteminde 1, Kolding 1, Kgs. Lyngby 3, København 4, Maribo 2, Marstal 1, Møn 2, Nakskov 1, Nykøbing F. 5, Præstø 3, Randers 7, Ringkøbing 3, Roskilde 4, Rudkøbing 1, Saxkøbing 1, Skagen 9, Skanderborg 3, Skive 6, Slagelse 4, Struer 2, Stubbekøbing 1, Svendborg 6, Sønderborg 2, Thisted 1, Varde 1, Vordingborg 1, ialt 194 medlemmer. Samtidig er udmeldt 142 medlemmer, altsaa + 52.

I *Norsk Skibsføretidende* har Kaptein *Ole Bull* givet en interessant opstilling over de syv 5-mastede raasejlere, der er bygget i verden, og her skal gengives et koncentrat af artiklen.

Af disse 7 store skibe var de 6 barkriggede og et fuld-rigget.

1) Som den første nævnes Barken FRANCE paa 3784 br. ts., bygget i 1890 for et fransk rederi af R. W. Andersen i Glasgow. Af dens forskellige rejser kan fremhæves Kanalen—Rio paa 32 dage, Kanalen—Valparaiso paa 73 dage og Iquique (Sydamerika)—Dungeness i England paa 79 dage. Ved Dungeness blev den paasejlet af en britisk damper og maatte slæbes i havn for reparation. Den 12. maj 1901 — paa rejse fra Tynen til Valparaiso — kæn-trede barken i en voldsom pampero ud for Brasiliens kyst. Kullasten forskød sig, og skibet blev forladt af besætningen, som dagen efter blev taget op af et tysk skib.

2) Som nr. 2 kommer den tyske bark MARIA RICKMERS paa 3822 br. ts., bygget i 1892 af Russel & Co., Greenock, som havde forsynet det med en hjælpe-dampmaskine paa 720 HK. Den forsvandt sporløst paa sin jomfrurejse med ris fra Saigon; formentlig paa grund af lastens forskydning.

3) Som nr. 3 nævnes barken POTOSI paa 4026 br. ts., bygget i 1895 i Geestemünde som den første femmaster fra tysk værft og paa den tid som verdens største sejlskib. Den tilhørte rederiet *Laeisz* i Hamburg, som med sin store flaaede af udsøgt stærke og haardt drevne »Flying P-liners« (alle skibsnavnene begyndte med P), beskæftigede dem i salpeterfarten fra Chile. Dette skib præsterede nogle helt fantastiske rejser under særlig dygtige skibsførere, som til det yderste udnyttede dette overmaade velsejlende skibs egenskaber. Blandt rejserne kan nævnes: Kanalen—Iquique paa 66 dage, returrejsen kom paa 68 dage og i 1900 rekord-rejsen Dover—Valparaiso paa 59 dage. Efter første verdenskrig kom POTOSI paa chilenske hænder og paa en rejse fra Cardiff til hjemstedet i 1925 gik der i Sydatlan-ten ild i kullasten, saa skibet maatte opgives af besætningen. Vraget blev sænket ud for Patagoniens kyst af en argentinsk krydser.

4) I 1902 blev POTOSI stillet i skyggen af verdens eneste fuldriggede 5-master PREUSSEN, der var bygget af samme værft som POTOSI og til samme rederi, og paa 5081 br. ts. En farligere konkurrent kunne POTOSI ikke have faaet. Medens denne som anført havde rekord for hjemrejsen fra Chile, kunne PREUSSEN notere sig en rekordrejse den modsatte vej, nemlig 57 dage fra Lizard til Iquique i 1903. PREUSSEN blev desværre kun 8 aar gammel, idet den for udgaaende i 1910 kolliderede med en britisk kanalfærge. I den opfriskende sydvestlige kuling lykkedes det ikke at faa fuldskibet slæbt i havn, men den drev paa land ved Dover og blev til et trist vrag, som i mange aar efter kunne ses med Dovers hvide kalkklipper som baggrund.

5) Som nr. 5 i rækken kommer det i 1906 tyskbyggede og tyskejede barkskib R. C. RICKMERS paa 5548 br. ts., der var forsynet med en hjælpedampmaskine paa 1000 HK for at kunne benytte Suezkanalen. Den laa ved første verdenskrigs udbrud i Cardiff og blev beslaglagt af England. Under britisk flag blev den torpederet nær den irske kyst paa rejse fra Mauritius til England med en last sukker.

6) Nr. 6 i rækken var den franske bark FRANCE (II),

som bygget i Bordeaux i 1912 med sine 5633 br. ts. var verdens største sejlskib. Det var et meget velsejlende skib, som blev sat ind paa farten paa New Zealand og New Caledonia. I 1922 strandede den ud for Noumea og blev totalt vrag.

7) Som den syvende og sidste i rækken af de 5-mastede raasejlere kommer saa det danske barkskib KØBENHAVN. Det blev bygget i Leith i 1925 til *Det Østasiatiske Kom-pagni* og var paa 3901 br. ts. og med en 600 HKs hjælpemotor. Den gik i sædvanlig fragtfart, men var samtidig skoleskib. I december 1928 forlod den Montevideo bestemt for Australien. Den 22. havde en norsk damper sidste gang forbindelse med det — inden den sporløst forsvandt for bestandig. Sandsynligvis er den sejlet ned i haardt vejr.

Til anskuelliggørelse af disse store skibes dimensioner m. m. skal her refereres nogle tal vedr. PREUSSEN: Største længde 408 fod, største bredde 53,6 fod, dybde 32,6 fod; middelmastens top 177 fod over dækket, storraaen 102 fod lang, største mastediameter 2,75 fod. Den førte 30 raasejl og 18 stagesejl paa tilsammen 5.600 kvadratmeter, Til staaende og løbende rig var medgaaet 41.300 m wire og tovværk og 700 m kæde samt 1260 stk. blokke.

Marineforeningens mange medlemmer kendes paa naalen med

Faas paa hovedkontoret eller gennem afdelingen.

Dronning Anne-Marie af Grækenland har opkaldt den tidligere canadiske passagerdamper EMPRESS OF BRITAIN efter sig selv ved en ceremoni i Piræus. Kong Konstantin og tidligere ministerpræsident Papandreou var blandt tilskuerne, oplyser Reuter.

Forud for selve navngivningen deltog dronningen og kongen i en græsk-ortodoks kirkeceremoni om bord.

Selve navngivningen foregik ved afsløringen af en bronzeplakette, der gav skibet det ny navn QUEEN ANNA-MARIA. Greek Line har de sidste maaneder ladet foretage en omfattende ombygning og modernisering af lineren ved et italiensk værft. Sammen med turbinelineren OLYMPIA (23.000 ton), vil den opretholde en 14-dages service mellem New York, Portugal, Italien, Sicilien, Grækenland og Israel. Derfor er der ikke blot kapel for kristne, men ogsaa en synagoge til brug for jødiske passagerer i skibet.

QUEEN ANNA-MARIA (26.300 ton) blev bygget i 1956 paa S.B. & Fairfields værft i Glasgow til Canadian Steamship Ltd., et søsterselskab til Canadian Pacific Railway.

Skibsreder Jacob Stolt Nielsen, Haugesunds tankmotor-skib STOLT DAGLI kolliderede i efteraaret med det israelske passagerskib SHALOM ud for USA's østkyst og blev kløvet i to dele. Agterskibet sank, mens forskibet kunne bugseres i havn. Ved et havari i Østersøen i efteraaret blev et andet norsk tankskib C. T. GOGSTAD kløvet i to dele ud for Sundsvall, men det blev bjærget og bugseret til Stockholm. Nu er agterskibet af C. T. GOGSTAD solgt til skibsreder Stolt Nielsen, sandsynligvis for at blive sammenføjet med forskibet af STOLT DAGLI mener Göteborgs Handels- og Sjöfarts-Tidning.

STOLT DAGLI (19.150 ton) blev afleveret fra Burmeister & Wain i 1955. C. T. GOGSTAD (18.800 ton) afleveredes aaret før fra Øresundsværftet i Landskrona.

Den gamle fastelavnsbaad i Randers

Gennem mange aar har Marineforeningens afdelinger paa forskellig maade støttet og virket for vedligeholdelsen af lokale maritime begivenheder og traditioner, bl. hvilke der kan nævnes: Dystløb med baade, Fastelavnsbaadsoptog, Fregatskydninger o. l.

Randers afdelingen har saaledes gennem en lang aarrække støttet og senere hen fortsat *Skipperlavets* traditionelle »Fastelavnsbaadssejls« og ad denne vej skaffet midler til saavel Skipperlavets som afdelingens humanitære arbejder.

I de 10 aar Marineforeningen har forestaaet »Sejladsen«, er der »indsejlet« 60.000 kr. med halvdelen til »Bombøbøssen« og til Marineforeningens Minebøsse, og renterne heraf uddeles hvert aar ved juletid til enker og syge kammerater.

Fra gammel tid satte Skipperlavet hver Fastelavnsmandag en stor med sejl og flagrende baand pyntet baad paa fire hjul. Trukket af et par ligeledes pyntede heste og bemanded med søfolk, der bar de gammeldags runde, blanke sømandshatte (hvoraf der beklageligvis i dag ikke er bevaret et eneste originalt eksemplar), hvide skjorter med blaa kraver og røde skærf, kørte baaden rundt i byens gader. I stævnen saas en baadsmand med baadsmandspibe og agterude havde en gammel søulk i admiralsuniform med trekantet hat sin plads. Under »sejladsen« standsede baaden udenfor hvert hus, og naar dettes beboere havde ydet deres tribut, lød baadsmandspibens triller, sømændene rejste aarene og svingede med hattene, medens admiralen scenevant — som havde han overværet »Den gode fregat PINAFORE« paa Det kgl. Teater — hilste ved nedladende at føre haanden op til den trekantede.

Foran og langs siderne af fastelavnsbaaden gik andre flagbærende gaster. I Randers afdelingens Marinestue opbevares i dag bl. a. ogsaa et gammelt lodsflag, der i mange aar har været benyttet i denne procession, og ved den kammeratlige sammenkomst i forbindelse med Marineforeningens Sendemandsmøde i Randers i aar var musikken iført de gamle hvide busseronner og røde skærf — men desværre kun almindelig runde matroshuer med BOMBEBØSSEN i baandet.

Ved denne sammenkomst medbragte et interesseret Marineforeningsmedlem, maskinmester *O. Holst*, Glostrup/Taastrup afd., et gammelt maleri — se forsidebilledet — og spurgte, om det kunne stæffæstes. Han havde fundet det paa et gas- og vandmesterværksted paa Frederiksberg i meget medtaget stand og byttet sig det til for et almindeligt »Skovstykke«. Nu var billedet blevet restaureret, overført til nyt lærred og i en passende ramme fremstod det nu som et interessant kulturhistorisk billede. Ganske pudsigt kunne det hurtigt klarlægges, at maleriet netop forestillede Fastelavnsbaaden i Randers i 1888 under passage af Torvegade. Huset midt i billedet er revet ned og erstattet af Handelsbankens hus, og man hævdede endog, at det var afdøde bagermester *Morsing*, der med pibe i munden staar i døren og ser paa optøget.

Billedet skyldes en gammel Randrusianer, *A. Rasmussen*, der skal have deltaget i kampen ved Helgoland 9. maj 1864, og Marineforeningen i Randers har i tidernes morgen faaet skænket den-baadsmandspibe, som han brugte i denne kamp.

En kopi af det morsomme gamle maleri er erhvervet af Randers Handelsbank til ophængning i bankens samling af gamle kulturhistoriske billeder fra Randers by.

Forenings- Meddelelser

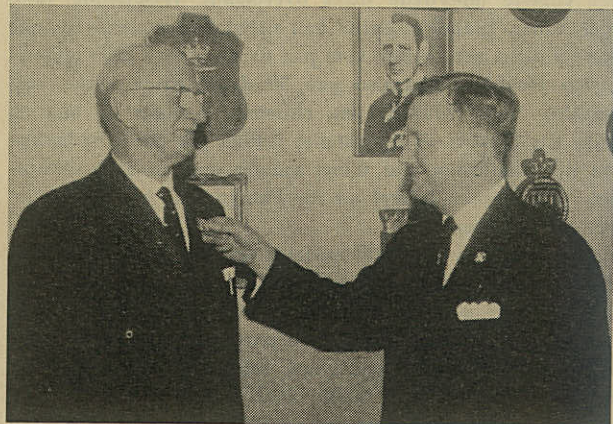
Fredensborg afd. afholdt genfs. 11/12, hvor *Henrik Nielsen* valgtes til ny formand, og til bestyrelsen nyvalgtes *Erik Hansen* og *Flemming Jensen*.

Esbjerg afd. afholdt 2/3 under god tilslutning genfs. med sædvanlig dagsorden. 2 forslag, det ene om kontingentforhøjelse, det andet om henlæggelse til et fond med henblik paa afd.s 50 aars jubilæum i 1972, vedtoges. Efter valget har bestyrelsen følgende sammensætning: *Knud Schrøder*, formand, *K. Böhne*, kasserer, *H. B. Mathiesen*, sekretær, samt *B. Kamstrup Christensen* og *Niels Mathiesen*.

Præstø afd. samledes til genfs. 23/3, der var mødt 34 deltagere, hvilket giver en mødedeltagelse paa over 40 pct. Nyvalgt blev møbelhandler *Ole Petersen*. Under evt. drøftedes et tilbud fra hotelejer *Svend Petersen* om lokale til en Marinestue paa »Svend Gønges kro«, og bestyrelsen be myndigedes til at arbejde videre med sagen, som blev modtaget med stor glæde — nu efterlyser afd. kun gode venner, der vil skænke godt sømandsinventar til Marinestuen, som det desværre ikke er saa let at skaffe frem.

Fredensborg afd. fejrede sin fødselsdag den 27/3 i Marinestuen. Major *Dolleris* fra Flyvevaabnet fortalte om Flyvevaabnets redningstjeneste og demonstrerede det nyeste redningsmateriel, hvorefter der blev vist en flyverfilm. Derefter blev der danset.

Padborg/Graasten samledes til Ulkeaften i Padborg 6/4, og der blev atter startet med en omgang pokalskydning og pilekast med mange præmier.

Aarhus afd.s formand, Assistent *K. J. Birtbin* overrækker 40-aars Emblemet til tidl. hovedbestyrelsesmedlem, Skibsfører *P. C. Mouritzen*

Aarhus afd. mødtes til torskegilde i Marinestuen 7/4. Afd.sformanden overrakte ved denne lejlighed 40 aars-emblemet til to veltjente kammerater, Skibsfører *P. C. Mouritzen*, tidligere formand for Morsø afd. og medlem af Hovedbestyrelsen — og tømremester *L. Marstrand Nielsen*. 2 kammerater berettede om dramatiske oplevelser fra de to verdenskrige: *Hans Møller* om U-baaden DYKKERENS forlis i Øresund i 1915 og *Erik Thomasen* om sit job som byvagsleder i Aarhus 1944—45. En virkelig god Marineaften i hyggeligt, kammeratligt samvær.

Gentofte afd. stod i aar som arrangør for fællesmødet mellem afd. Frederiksberg, København og Gentofte 7/4 paa Jægersborg hotel. Orlogspræst *Børge Ørsted* fortalte om

kongebryluppet i Athen, og i tilslutning hertil vistest S.A.S. smukke farvefilm fra denne begivenhed. Derefter var der fællesskafning og dans paa dækket.

Hjørring afd. afholdt genfs., hvor det oplystes, at aaret havde bragt fremgang i medlemstallet. Kontingentet blev forhøjet til kr. 20,-. Formanden, *Poul Torpegaard*, og salgsschef *Viggo Lorentzen* genvalgtes, og tjener *Leif Nielsen* nyvalgtes til bestyrelsen, der iøvrigt blev takket for godt arbejde.

Hjørring afd.s musikkorps fejrede 14/4 20 aars stiftelsesdag ved en sammenkomst i Marinestuen, forinden havde det populære korps været paa march gennem byen og spillet foran de gamles hjem og centralsygehuset. Ved sammenkomsten oplystes, at der var lagt krans paa stifteren, bogtrykker *W. Gram Mikkelsens* grav. Afd.sformanden takkede — efter at have opridset musikkorpsets historie — for dets udmærkede indsats, og maler *Andersen*, der havde været med fra starten, takkede for godt samarbejde, ligesom dirigenten, seminarielærer *Fr. O. Hansen*, blev hyldet — især da han lovede at svinge taktstokken endnu et aar.

Marineforeningens Skyttelav, København, sluttede vinter-sæsonen med mesterskabsskydning 27/4. Mange skytter var mødt frem, og lavets kasserer, *S. Karlsen*, blev aarets mesterskytte. Ved et muntert samvær i »Kælderen« fik *Rich. Ljungberg* overrakt en afskedsgave, og *O. H. Giørtz* modtog 25-aarstegnet.

Marineforeningens Distrikt III, Vestsjælland, afholdt distriktsmøde 1/5 paa »Bygningen« i Slagelse under ledelse af distriktsrepræsentanten, *Ivan Strangholt*, Roskilde.

Marineforeningens Distrikt I, Storkøbenhavn, samledes 3/5 til distriktsmøde i Marinestuen i Kongens Have under ledelse af distriktsrepræsentanten *O. Reumert*, København. Som sekretær fungerede *H. Hellvig*, Frederiksberg afd. var repræsenteret ved formanden *Carl Rasmussen* og *Gunner Rasmussen*, Getofte afd. ved sin formand, *Beck-Friis*, Kongens Lyngby afd. ved formanden, *Brolykke* og *K. Herløv-Larsen*, Glostrup/Taastrup ved sin formand *Villy B. Christensen*. Efter et referat fra sidste hovedbestyrelsesmøde drøftedes forskellige fælles problemer og arbejdet videre fremover. *Frederiksberg* afd. lovede at arrangere næste fællessammenkomst til foråret.

Aarhus afd. nedlagde 5/5 en krans ved monumentet for omkomne søfolk under 1. og 2. verdenskrig. Et kommando fra marinestationen paraderede, og den britiske vicekonsul, brygger *Vagn Kløbel*, talte.

København afd.s næstformand, *Frederiksen*, nedlagde 5/5 sammen med *A. Christensen* et smukt grønt mindeanker ved mindestenen paa Holmen for de under verdenskrigen faldne.

Kongens Lyngby afd. samledes 5/5 for sidste gang i sæsonen til kammeratskabsaften i Marinestuen paa »Lottenborg«.

Silkeborg afd. havde udarbejdet et minutøst program for Samsøgasterens tog til Silkeborg 16/5. Der var anmeldt 35 deltagere — kvinder og børn iberegnet. Efter landstigning i Hou gik bilturen gennem det smukke Midtjylland til Himmelbjerget, hvor der holdtes skaffehvil. Efter omvandring paa Himmelbjerget fortsattes ad søvejen til Ry, hvorfra bilturen fortsattes til udsøgte smukke steder med hvil i Vrads Sande, hvor der var aftensskafning. Over Ejer Bavnehøj m. m. gik turen (ialt 200 km) tilbage til Hou. Fra »Fastlandet« deltog 20, hvoriblandt 2 fra Viborg og 4 fra Randers — alle deltagere fra Samsø-turen 1964.

Padborg/Graasten afd. gentog 6/5 sin vellykkede pokalskydning og samhørende pilekast — denne gang ogsaa med fine gevinster.

I en fisketur fra Sønderborg 2/5 var der reserveret plads for 6—7 gamle gaster fra Marineforeningen.

Kerteminde afd. afholdt traditionen tro sammen med Skyttelavet sin Fregatskydning 27/5 (Kristi Himmelfartsdag). Frokosten indtoges i et pusterum kl. 1200, og kl. 1500 blev præmierne uddelt ved kaffebordet. Fregatkaptajn blev smedemester *Ove Hansen* — og der var god stemning og tilslutning.

Næstved bys adoptionsskib, korvetten FLORA, har besøgt byen 11-14/6. Marineforeningen arrangerede en udflugt for mandskabet til Fakse, hvor bryggeriet og kalkbruddet blev besøgt. Endvidere var der arrangeret sportskampe paa Gardhusarkasernen i Næstved, kammeratskabsaften i Marinestuen, kanosejls paa Susaen og forevisning i Herlufholms kirke.

Glostrup/Taastrup afd. afholdt 1/4 et foredragsmøde, hvor *E. Tofte* holdt et glimrende foredrag om Roskildevejen, hovedfærdselsaaren gennem tiderne i vort afdelingsomraade. Sangbogen blev flittigt benyttet — men, hvor vi savner en ny sangbog.

Glostrup/Taastrup afd.s skyttelav afholdt fugleskydning paa Roskildekroen 27/5. Fra *Asmus Jørgensen* var modtaget en pokal, som udsættes i en 10-skuds skydning over 6 halvsæsoner.

Marineforeningens Distrikt IV, Sydsjælland, arrangerede sommerudflugt med god deltagelse fra Næstved og Skelskør afdelinger samt tilslutning fra Præsto, Haslev og Vordingborg.

»Turen gik med D.S.B.s udflugtstog til Maribo, videre med veteranjernbane til Bandholm og herfra med veterandampskibet SKJELSKØR til Saxebo og videre med dobbelt-dækkerbus Maribo sø rundt. Frokosten blev indtaget i toget paa udturen, og der var fælles kaffebord i Bangs Have i Maribo om eftermiddagen, hvor *Semberg*, Nakskov, og *Fabienke*, Maribo, repræsenterede afdelingerne.

Der var — trods ølstrejken — god stemning paa hele turen, og vejret var straalende. Mandskabet fra korvetten FLORA tog imod, da eksprestoget kl. 20 løb ind paa Næstved banegaard med de glade udflugts-gæster.

Godthaab afd. har afholdt genfs., hvor *Erik Willumsen* afgik som formand og erstattet af *Echwald*, der er medlem af MF.s Hovedbestyrelse og kendt overalt i Grønland som »Landsbageren«, hvilket med vanlig grønlandsk forkortelsesbrug bliver til LABA. *Willumsen* fortsætter dog som næstformand, og til Fondets styrelse nyvalgtes *Erik Thomsen* — i aar fik Fondet 7 drenge med GEORG STAGE.

Tønder afd.s formand, Blikkenslagermester *Chr. Hansen*, der er gammel GEORG STAGE-dreng og en meget energisk formand, har haft besøg af Marineforeningens Næstformand, der paa Hotel TØNDERHUS ogsaa traf sammen med inspektør *Kruse* og Overkokken »Niels« — begge gamle gaster og medlemmer af MF — og under en fortræffelig skafning blev Marineforeningsforhold og -arbejdet indgaaende drøftet.

Trækningsliste til Grønlands-lotteriet i »Kommandør de Lichtenbergs Fond«

1. præmie, Flyverejsen nr. 1755, 2. præmie, Umanakfjeldet nr. 8850, 3. præmie, Mindeankeret nr. 8882, 4.—13. præmie Digtsamling paa nr. 2039, 267, 7656, 9864, 2555, 1835, 5278, 9726, 5928 og 1150. 14.—23. præmie Fedtstensfigur blev vundet paa nr. 8184, 5183, 3619, 9248, 7676, 6047, 7907, 3155, 5822, 3067 og 24.—25. præmie, for 100 kr. vask blev vundet paa nr. 3027 og 9883.

Horsens afd. har mistet 2 mangeaarige, interesserede medlemmer, idet Maskinmester *S. Th. Andersen* (aarg. 1902) og Forretningsfører *Leonel Pedersen* (aarg. 1929) er afgaaet ved døden.

Fisker *Peter Larsen*, Rødvig.

Stevns afd.s mangeaarige medlem og bestyrelsesmedlem, Fisker *Peter Larsen*, Rødvig, er afgaaet ved døden. Han hørte til medlemmernes faste stok og var med til at holde sammen paa afd., ligesom han altid var villig til at møde, naar der blev kaldt — han vil blive savnet og mindet.

Kongens Lyngby afd.s *Skyttelavs* meget aktive bestyrelsesmedlem og sekretær, *Helge Johansen*, døde 30/4. Han gjorde et stort arbejde for skyttebevægelsen indenfor Marineforeningen, og hans store hobby var modelskibsbygning. Blandt de mange fine modeller fra hans haand vil kongeskibet *DANNERBOG* i *Kongens Lyngby* afd.s marinestue paa »Lottenborg« staa som et kært minde om en god kammerat.

Randers afd.s medlem, Glarmester *Johannes Hoffmann*, afgik ved døden 17/5, 70 aar gammel og i mange aar et interesseret medlem.

Hals afd.s æresmedlem, Fisker og Baadmand ved Redningsvæsenet, *Søren Sørensen*, døde 28/5 og blev begravet 1/6. Afd.s flag paraderede ved baaren, hvor 6 sønnesønner stod æresvagt, ligesom 6 af afdødes 8 sønner, der alle var Marineforeningsmedlemmer, bar deres far til graven. Den gode kammerat vil blive erindret gennem de mange smukke ting, som han gennem aarene havde skænket til Marine-stuen.

Struer afd.s ældste medlem, *S. Holm*, er afgaaet ved døden 28/5 — kun faa dage før hans 97 aars fødselsdag. Ved jordefærden paraderede afd.s flag.

Vordingborg afd.s afholdte mangeaarige næstformand, Fiskehandler *Emil Rasmussen*, afgik ved døden 28/5 og blev begravet 1/6, hvor kammerater fra Marineforeningen stod æresvagt med flaget. *Emil Rasmussen* havde været i bestyrelsen siden 1946, ligesom han var formand for Sømandsforeningen; han omfattede alt, hvad der havde med søen at gøre med stor interesse, og gennem en lang aarrække var han sammen med sin kone faste deltagere i Sendemandsmøderne, hvor hans rolige og velovervejede indlæg paa-hørtes med interesse.

Gentofte afd.s medlem, Toldinspektør *E. J. Kofoed Hansen*, den tidligere chef for Toldvæsenets Søpatrulje, døde

Endvidere er to andre kendte medlemmer i *Gentofte* afd., Havnefoged *P. Winsløw* og Overforvalter *F. Boden* afgaaet ved døden.

Har du tænkt over — at der i

Marinehjemmeværnet

ogsaa er plads til alle gamle orlogsgaster —

5/6 79 aar gammel. Under krigen ydede han en stor indsats ved flygtningetransporten til Sverige og mange andre forhold, som besættelsesmagten ikke skulle kende.

Esbjerg afd.s ældste medlem, Husejer *Marius Jørgensen*, døde 5/6 umiddelbart før han ville være blevet 90 aar. Han havde været vpl. i Søværnet i 1898 paa togt til Grækenland, hvad han gerne berettede om. *Jørgensen* blev sent medlem af MF., men mødte saa trofast op til alle sammenkomster, og saa sent som for 5 aar siden erobrede han sig en førsteplads ved en præmieskydning. Ved begravelsen 10/6 sænkedes flaget over graven som en sidste hilsen.

Næstved afd. har ved dødsfald mistet 2 medlemmer: Konditor *Th. Søeborg*, Køge, og Pensionist *Hans Otto Larsen*.

*København*s afd.s mangeaarige forretningsfører, Overintendant, Løjtnant *V. F. Nørager*, døde 27/6 i en alder af 89 aar. Han begyndte paa Søværnets Elevskole i 1891 og blev i 1920 som Baadsmænd forfremmet til Løjtnant i Søofficerskorpset — han blev den næstsidste af de gamle »1½ snors-Løjtnanter« fra 1909-ordningen, som paa saa mange udmærkede maader prægede *Holmens* faste Stok. I 1932 blev han som Overintendant i Reserven inspektør i Nyboder, hvis befolkning og forhold han kendte ud og ind. Hans faste og myndige ledelse af *København*s afd.s kontor var igennem mange aar en stor støtte for de skiftende bestyrelser.

Skagen afd.s medlem og medstifter, Fiskeeksportør og tidligere Lods *Janus Gajhede*, er afgaaet ved døden i juli maaned.

ÆRET VÆRE DERES MINDE

Marineforeningen gratulerer

- 6/5 *Poul E. Svendsen*, Kgs. Lyngby afd., 70 aar.
- 19/5 Fhv. Rangermester *Ivar Juhl*, stadig aktivt medlem af *København*s afd., 90 aar.
- 23/5 Fhv. Depotejer *A. Kirkebye*, Præstø afd., tidligere formand for *Stevns* afd., 70 aar.
- 28/5 *Svend Johannes Svendsen*, *København*s afd., 70 aar.
- 31/5 Revisor *K. J. Jungdal*, *Horsens* afd., 70 aar.
- 2/6 *Robert Andersen*, *Virum*, Kgs. Lyngby afd., 50 aar.
- 2/6 *Ole Testrup*, Kgs. Lyngby afd., 50 aar.
- 12/6 Vaskeriejer *Høegh-Olesen*, *Horsens* afd., 65 aar.
- 19/6 Faktor *Erik Lindewald*, *Frederiksberg* afd., 60 aar.
- 24/6 *Hans O. Bidstrup*, Kgs. Lyngby afd., 92 aar.
- 26/6 Overbetjent *V. Larsen*, *Næstved* afd., 75 aar.
- 29/6 Kørerlærer, Forvalter *Rasmus P. Hansen*, *Aalborg*, medstifter af *Nyborg* afd. og æresmedlem af denne og *Aalborg* afd., 85 aar.
- 1/7 Fuldmægtig *Aage Vogh*, *København*s afd., modtog ved sin afgang fra »Forenede Bugerselskaber« efter 41 aars tjeneste paa *Nordre Toldbod* den kongelige Belønningsmedalje.
- 4/7 Skibshandler *L. Jørgensen*, *Svendborg* afd., 70 aar.
- 7/7 Distriktsfyrmeister *M. P. Andersen*, *Hals* afd., 70 aar.
- 9/7 Restauratør *E. Høegh-Hansen*, »Lottenborg«, *Kongens Lyngby* afd., 70 aar.
- 10/7 Signalformand *N. Strand*, *Struer* afd., 70 aar.
- 14/7 Fisker *Jens Otto Andersen*, *Hals* afd., 50 aar.
- 15/7 Frisørmester *G. Dalsholt*, *Horsens* afd., 70 aar.
- 26/7 *Chr. Th. Christensen*, *København*s afd., 70 aar.
- 27/7 *Søren Tarnov*, *Kongens Lyngby* afd., 70 aar.
- 1/8 Handels- og Søfartsmuseet paa *Kronborg* 50-aars jubilæum.
- 2/8 Bagermester *Johs. Petersen*, *Aarhus* afd., 70 aar.
- 5/8 Fiskepakker *Johannes Henriksen*, *Hals* afd., 60 aar.
- 8/8 Kaffehandler *Søren Haastrup*, *Svendborg* afd., 65 aar.

- 9/8 Fiskeskipper *Eigil Larsen*, Hals afd., 50 aar.
 25/8 Ingeniør *S. A. Jensen*, Aarhus afd., 50 aar.
 25/8 Grønlandsfareren, Maskinmester *I. P. Iversen*, Kongens Lyngby afd., 82 aar.
 28/8 *Villy Jensen*, Københavns afd., 50 aar.
 29/8 Maskinmester *Johs. Jensen*, Randers afd., 70 aar.
 31/8 *Holger Andersen*, Kongens Lyngby afd., 75 aar.
 31/8 Glarmester *E. J. Gjerulff*, Silkeborg afd., 60 aar.
 1/9 *William Dencker*, Glostrup/Taastrup afd., 50 aar.
 3/9 Restauratør *Carøe Ravn*, Næstved afd., tidl. formand for Padborg/Graasten afd., 50 aar.
 4/9 *Th. Kjellerup*, Glostrup/Taastrup afd., 50 aar.
 9/9 Tobakshandler *Sv. Aa. Kjærby*, Horsens afd., 60 aar.
 13/9 Bødkermester *Henry Schmidt*, Æresmedlem af Randers afd., 75 aar.
 13/9 Repræsentant *W. Bjerre*, Struer afd.s højt skattede kasserer gennem 15 aar, 50 aar.
 17/9 Skibsfører *Svend Aage Stockel*, Svendborg afd., 65 aar.
 17/9 Pelsfarmer *Villy Holm Espersen*, Randers afd., 60 aar.
 17/9 Postvagtmester *Mattias Elin*, Frederiksberg afd., 80 aar.
 24/9 Landsretssagfører *Lawøtz*, Horsens afd., 65 aar.
 25/9 Fabrikant *Sofus Nellemann*, Aarhus afd., 85 aar.
 7/10 *Chr. R. Andreasen*, Glostrup/Taastrup afd., 65 aar.
 9/10 Skræddermester *Simon J. Pedersen*, Aarhus afd., 50 aar.
 11/10 Glarmester *Hervert Malau*, Næstved afd., 60 aar.
 18/10 *A. V. Christensen*, Glostrup/Taastrup afd., 50 aar.
 23/10 Elektromekaniker *Svend Nicolajsen*, Kristrup, Randers afd., 50 aar.
 25/10 *Erik Larsen*, Københavns afd., 65 aar.
 25/10 Assistent *Niels Paaschburg*, Svendborg afd., 50 aar.
 28/10 Sømand *Svend Blaagaard*, Svendborg afd., 60 aar.
 29/10 Driftsleder *B. W. Hansen*, Horsens afd., 50 aar.

Bog anmeldelser

Emanuel Sejr: »Fra Smakke til Hurtigfærge«, udsendt af Aarhus Havnevesen som en morsom lille historisk skildring af sejladsen fra Kalundborg til Aarhus fra 1600-tallet op til vore dage, om ugelange farter med gamle sejlsmakker og for 100 aar siden een ugentlig afgang med de første hjuldampskibe. Fra 1875 etablerede D.F.D.S. daglig sejlads paa ruten, der i 1914 overtoges af D.S.B., først med de ældste dampfærger fra Store Bælt, senere med s/s FREJA fra Korsør-Kiel natruten og s/s NIELS HOLST, Øresunds-selskabets SVERIGE (I) og nu i dag med de moderne, hurtige »Prinsessefærger«.

VIKINGENS Aarshefte 1965.

Et smukt og indholdsrigt hefte, der rummer oversigt over

nordisk Skibsbygning og Skibsfart, interessante udtalelser fra ledende shipping-men om aktuelle problemer suppleret med statistiske oplysninger og et væld af smukke skibsbilleder. Den illustrerede fortegnelse over nybygninger fra danske skibsværfter m. fl. fastslaar aarsheftets værdi som maritimt kildekrift. Slutartiklen om bjergningen af m/s AL-KUWAIT ved hjælp af indpumpede smaa luftfyldte plastikugler — en ny dansk opfindelse — vil blive læst med interesse i vide kredse.

ORLOGSMUSEET har udsendt aarsberetning og regnskab for 1964, hvoraf fremgaar, at der fortsat arbejdes energisk paa indsamling og katalogisering af maritime museumsgenstande m. m. — arbejdet udføres stadig alene for frivillige bidrag, idet det heller ikke i afvigte aar var muligt at opnaa statstilskud, hverken til dette arbejde eller endsigende en tilfredsstillende løsning af udstillingens fremtidige lokaleforhold. Besøgsantallet er stadig stigende, og det kan kun anbefales alle gamle orlogsgaster og andre maritimt interesserede at aflægge et besøg i Nicolaj Taarn og/eller indmelde sig i selskabet »Orlogsmuseets Venner«.

SØFARTENS BIBLIOTEK har udsendt sin aarsberetning med oplysninger om udlaansvirksomheden (54.000 bind), studiesamlingen og underholdningsaftenerne for søfolk, hvori har deltaget 1059 mand, svarende til 95 pr. gang. Marineforeningen yder et beskedent aarlig bidrag til denne udmærkede kulturspredende institution.

Saadan gik det til — en illustreret historisk redegørelse af *H. Friis Petersen* om hvorledes B. & W. i 1894 kom i forbindelse med den tyske opfinder Rudolf Diesel, købte hans patent og lagde grunden til verdens førende dieselmotorfabrik. I dette særtryk af artikler fra B. & W.-Bladet findes billeder af de 2 første større dieselmotorskibe, de russiskbyggede kanaltankbaade VANDAL fra 1903 og SARMAT fra 1904, begge beregnet til flodsejlsads paa Volga. Det af B. & W. i 1912 til Ø. K. leverede m/s SELANDIA regnes derimod at have været verdens første større søgaaende dieselmotorskib.

Derfor gik det saadan 9. april. Bjørn Svensson: Branner og Korchs forlag. 245 sider. Kr. 21,75.

En interessant og omhyggelig klarlagt gennemgang af de enkelte begivenheder op til 9. april 1940. Man ser samspillet af de mangfoldige og forskelligartede enkeltheder — og sander nødvendigheden at holde et kostbart forsvar med alt hvad dertil hører, og holde det i effektiv stand. Smaalig sparsommelighed kostede dyrt i disse dage.

Det er en dokumentarbog, der paa basis af omhyggelige kildestudier giver et sandru — og forbavsende billede af begivenhederne i foråret 1940, som mange unge burde gøre sig bekendt med.

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad
Teglgaardshaven . Tlf. 1986
 Nymonterede værelser med rindende vand

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

VILLY KYST GLARMESTER

TELEFON 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 — Aarhus
 Aargang 8968/1928

AARHUS MASKINFABRIK

Telf. 3 67 44

Kraner — gravemaskiner og
 transportanlæg

A/S AARHUS FLYDEKOK

og MASKINKOMPAGNI

Tlf. 3 40 00

Ja, det regner ogsaa i dag — som det har gjort det hele sommeren.

BORNHOLM**Skibsproviertering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. HaagensenJUVELER, GULDSMED & GRAVØR
St. Torv 8 - Telf. 270**ESBJERG****Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & SønVAADBINDERI OG TOVTØRRERI
*ESBJERG***»Hotel Spangsberg«**Mødested for marineforeningens
medlemmer

ESBJERG Tlf. 1753 - 1754 - 1755

FREDERIKSHAVN**ELECTRA ¹/₅**

Elektroinstallatørfirma

Danmarksgade 38 Frederikshavn Tlf. 239

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Tlf. 63 Frederikshavn

P. CONRADSEN

Teknisk maskinforretning

SKIBSARTIKLER — OLIE TLF. 900

Einer Sørensen

STEVEDORE

Havnegade 11 - Telf. 932 - Frederikshavn

FYN

AKTIESELSKABET

SVENDBORG**SKIBSVÆRFT****Carl Antonsen**

Guld- og sølvsmed

N. Due-Petersen**& Kryger** INGENIØRER

Telf. 118 (3 ledn.) Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

»VIOLA« Telf. 74

Levorsen & Jørgensen*Lys-kraft-skibsinstallation-ekkolod*

Betjening dag og nat — Tlf. Hirtshals 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Klaaborgs****CONDITORI**

Østergade 18-20

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**MORSØ STØBEGODS**

Nykøbing Mors

AKTIESELSKABET

N. A. CHRISTENSEN & CO.

Kongelig hofleverandør

RANDERS

AKTIESELSKABET

Bryggeriet „Thor“

RANDERS

Chas. MortensenSEJL, PRESENNING, FLAG OG
TELTFABRIK

Randers

Telf. 529

ROSKILDE

Under Deres besøg i Roskilde bør De ikke undlade et besøg i den interessante marinestue

Hotel Prinsen

Algade 13, Roskilde, tlf. 10 - 811

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør Tlf 41345

Skibradio, sendere og pejleanlæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager Alex Jørgensen

Skagen

Tlf. 41423

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v/ Albert Steen - Telf. 57

Udgivet af »Marineforeningen«. — Redigeret af *G. Honnens de Lichtenberg*.
Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55, København K., ekspeditionstid
daglig kl. 13—16, lørdag undtagen. Telf. PA 2886. Postkonto nr. 1608.
Annonceekspedition: Amaliegade 22, Kbhvn. K., Central 611, Postkonto 3253.

Holbæk Amts Bogtrykkeri, Holbæk.

MEMBER AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER